

Beslutningsforslag nr. B 71. Fremsat den 10. december 1986 af Hans Hækkerup (S), Per Stig Møller (KF), Bjørn Elmquist (V), Leif Hermann (SF), Bernhard Baunsgaard (RV), Arne Melchior (CD), Kofod-Svendsen (KrF) og Albrechtsen (VS)

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et menneskerettighedscenter i Danmark

Folketinget opfordrer regeringen til at søge afsat de fornødne midler til oprettelse og drift af et menneskerettighedscenter i Danmark.

Centret, der oprettes som en selvejende institution, skal have til formål

- at skabe en selvstændig og uafhængig dansk forskningsindsats på menneskerettighedsområdet,
- at afholde og fremme undervisning på alle niveauer inden for området, herunder folkeligt oplysningsarbejde,
- at forestå formidling af information i øvrigt til brug for de frivillige organisationer, forskere, offentlige myndigheder samt den

interesserede offentlighed, herunder ved opbygning af offentlige biblioteksfaciliteter og et edb-baseret dokumentationscenter,

- at fremme koordinationen mellem og bistand til de frivillige organisationers arbejde med menneskerettigheder og menneskerettighedsdokumentation, og
- at støtte og udbygge nordisk og andet internationalt samarbejde på menneskerettighedsområdet.

De fornødne midler til centrets drift andrager ca. 3 mill. kr. pr. år, medens de særlige etableringsudgifter andrager ca. 1 mill. kr.

Bemærkninger til forslaget

Initiativet til oprettelse af et dansk center for menneskerettigheder blev taget af en bred kreds af organisationer og enkeltpersoner. På opfordring og med støtte fra de frivillige humanitære organisationer afholdtes der i begyndelsen af 1986 en rundbordskonference om behov og mulige opgaver for et dansk menneskerettighedscenter. På konferencen var der enstemmig tilslutning til tanken om at etablere et dansk center på linje med de eksisterende nordiske centre.

Initiativet har ført til udarbejdelse af en omfattende rapport om behov og opgaver for et dansk menneskerettighedscenter. Denne rapport, der er under offentliggørelse, indeholder bl.a. vedtægter og budget for centret og har været forelagt en bred kreds af interesserede, herunder repræsentanter for de politiske partier i Folketinget.

De vigtigste grunde til at oprette et dansk center for menneskerettigheder er:

- at centret kan virke som et neutralt samlingspunkt for den betydelige aktivitet, som allerede finder sted i flere forskellige organisationer i det danske samfund,
- at varetage og udbygge relationerne til de allerede eksisterende offentligt finansierede menneskerettighedscentre i de øvrige nordiske lande,
- at Danmarks i international sammenhæng markante menneskerettighedspolitik i højere grad end i dag bør bygge på og følges op af en systematisk forsknings- og formidlingsindsats,
- at Danmark som medlem af både Europarådet og De Europæiske Fællesskaber har særlige muligheder for og forpligtelser til at tilføre det europæiske samarbejde inspiration fra den demokratiske tradition i Norden,
- at menneskerettighedskrænkelser bedst bekæmpes gennem den oplyste offentlige opinion, og
- at internationalt dokumentationssamarbejde kan lede til en mere effektiv beskrivelse og dermed konstatering af menneskerettighedskrænkelser.

Skabelsen af et edb-baseret dokumentations-samarbejde som et led i centrets aktiviteter er et pionerarbejde også internationalt set. Dokumentationsprojektet, som etableres i et samarbejde mellem Københavns Universitet, menneskerettighedscentret og de frivillige organisationer, vil kunne udgøre et væsentligt led i dokumentationsarbejdet på regionalt (nordisk) plan, og vil på lang sigt kunne lede til et veludbygget internationalt dokumentationssamarbejde, som vil vise sig nyttigt i bestræbelserne på at bekæmpe menneskerettighedskrænkende indgreb.

Centret foreslås etableret som en selvejende institution.

Forslag til centrets vedtægter fremgår af bilag 1.

Der oprettes et bredt sammensat centerråd, som får til opgave at drøfte de overordnede retningslinjer for centrets virksomhed og at påse, at centrets aktiviteter er i overensstemmelse med centrets formål og vedtægter. Centrets ledelse varetages af en dertil oprettet centerbestyrelse, som får til opgave at sikre centrets videnskabelige standard og at varetage centrets budget, udarbejdelse af handlingsprogrammer samt forholdet til det ansatte personale.

Der skal til centret knyttes et antal videnskabelige medarbejdere, en informationsmedarbejder, sekretærbistand og studentermedhjælp. De i budgettet forudsatte mandskabsmål m.v. må anses for et minimum for skabelse af et kvalificeret forskningsmiljø og for, at centret kan løse de påtænkte informations- og undervisningsopgaver.

De årlige driftsomkostninger for centret vil beløbe sig til ca. 3,0 mill. kr. (i 1986-priser). Dette beløb svarer til de normale driftsomkostninger for et lille, men funktionsdygtigt center på universitetsniveau. Udgifter til centrets etablering andrager herudover ca. 1 mill. kr. Der henvises til vedlagte budgetoverslag for drifts- og etableringsudgifter (bilag 2 og 3).

Vedtægter

for

Det Danske Menneskerettighedscenter

Formål

§ 1. Det Danske Menneskerettighedscenter har til formål at fremme arbejdet med information om og forskning i menneskerettighederne i fredstid såvel som under væbnede konflikter, navnlig ved

- at skabe en selvstændig og uafhængig dansk forskningsindsats på området,
- at afholde og fremme undervisning på alle niveauer inden for området, herunder folkeligt oplysningsarbejde,
- at forestå formidling af informationer i øvrigt til brug for de frivillige organisationer, forskere, offentlige myndigheder samt den interesserede offentlighed, herunder ved opbygning af offentlige biblioteksfaciliteter og et edb-baseret dokumentationscenter,
- at fremme koordination mellem og bistand til de frivillige organisationers arbejde med menneskerettigheder og menneskerettighedsdokumentation,
- at støtte og udbygge nordisk og andet internationalt samarbejde på menneskerettighedsområdet.

§ 2. Centret skal i sin virksomhed tage udgangspunkt i de af det internationale samfund til enhver tid anerkendte menneskerettigheder, herunder især de i FNs verdenserklæring, FNs konventioner og Europarådets konventioner omtalte menneskerettigheder samt de i grundloven indeholdte frihedsrettigheder.

Stk. 2. Centret skal på tværfagligt grundlag selvstændigt bidrage til en videreudvikling af menneskerettighederne både nationalt og internationalt.

Centerrådet

§ 3. Et centerråd drøfter de overordnede retningslinjer for centrets virksomhed og påser at, centrets aktiviteter er i overensstemmelse med centrets formål og vedtægter. Rådet kan endvidere over for bestyrelsen fremsætte forslag til nye aktiviteter samt vurdere forløbet af hidtidige aktiviteter.

Stk. 2. Rådet skal sammensættes således, at de synspunkter, som gør sig gældende blandt interesserede frivillige organisationer, særligt berørte offentlige myndigheder, interesserede forskere og andre særligt interesserede enkeltpersoner og grupper af personer, herunder de studerende, afspejles. Følgende organisationer m.v. har ret til repræsentation i rådet:

- Dansk Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Dansk Ungdoms Fællesråd, Den danske Europabevægelse, Den danske UNESCO-nationalkommission, FN-forbundet, Folkekirkens Nødhjælp, Mellemfolkeligt Samvirke, Rehabiliteringscentret for torturofre (RCT), som hver kan udpege to medlemmer,
- de i Folketinget repræsenterede partier,
- Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Undervisningsministeriet, Socialministeriet og Arbejdsministeriet,
- samtlige medlemmer af centerbestyrelsen.

Stk. 3. Rådet kan som medlemmer udpege

- andre organisationer og myndigheder, der beskæftiger sig med menneskerettigheds spørgsmål, herunder organisationer af studerende,
- forskningsinstitutter, der beskæftiger sig med menneskerettigheds spørgsmål.

Stk. 4. Rådet kan som medlemmer uden stemmeret optage enkeltpersoner, som er knyttet til menneskerettighedsarbejdet.

Stk. 5. Rådet træffer beslutning ved simpelt flertal af de fremmødte.

Stk. 6. Rådet vælger af sin midte en formand. Formanden vælges for to år ad gangen. Formanden udarbejder dagsorden for rådsmødet og sørger for udsendelse af indkaldelse, mindst en måned før det pågældende møde ønskes afholdt. Medlemmer af rådet kan kræve punkter optaget på dagsordenen.

Stk. 7. Rådet afholder møde to gange om året og i øvrigt efter formandens bestemmelse. Rådet skal herudover afholde møde, hvis mindst fem stemmeberettigede medlemmer fremsætter begæring herom.

Stk. 8. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Centerbestyrelsen

§ 4. Centrets ledelse varetages af en centerbestyrelse. Bestyrelsen udarbejder de overordnede retningslinjer for centret, vedtager centrets budget, forestår udarbejdelsen af toårige handlingsprogrammer samt ansætter og afskediger det ved centret ansatte videnskabelige personale.

Stk. 2. Bestyrelsen består af tolv medlemmer, hvoraf seks medlemmer udpeges af rådet, to af rektor for Københavns Universitet, to af rektor for Århus Universitet og to af rektorernes kollegier. Blandt de af rektorerne ved Københavns og Århus Universiteter udpegede medlemmer skal mindst to være knyttet til de juridiske faggrupper. Medlemmerne vælges for tre år ad gangen.

Stk. 3. Bestyrelsen vælger af sin midte en formand. Formanden vælges for to år ad gangen.

Stk. 4. Bestyrelsen skal tilstræbe at træffe beslutninger ved enstemmighed. Såfremt dette ikke er muligt, træffes afgørelsen ved simpelt flertal af de fremmødte. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst seks medlemmer er til stede.

Stk. 5. Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 5. Bestyrelsen udpeger efter forhandling

med de videnskabelige medarbejder en centerbestyrer, som er ansvarlig over for bestyrelsen for den daglige drift af centret. Centerbestyreren holder løbende bestyrelsens formand orienteret om den daglige drift af centret.

Stk. 2. Centerbestyreren og en anden repræsentant for de ved centret ansatte medarbejdere deltager efter bestyrelsens nærmere bestemmelse i bestyrelsesmøderne.

§ 6. De videnskabelige medarbejdere ved centret skal normalt ansættes på åremål, fortrinsvis dog for mindst tre år. Bestyrelsen påser, at de af centrets medarbejdere, der har forskningsopgaver, opfylder kvalifikationskrav, som svarer til de for universiteterne gældende. Ved ansættelse af medarbejdere skal der i øvrigt tages hensyn til de i handlingsprogrammerne indeholdte krav samt centrets tværfaglige og internationale målsætning.

Stk. 2. Der skal til centret søges knyttet en eller flere udenlandske gæsteforskere til styrkelse af centrets forskningsmiljø og kontakten til den internationale forskningsverden.

Stk. 3. Der uddeles årligt et eller flere stipendier af op til et års varighed til brug for studier i udlandet. Disse stipendier gives fortrinsvis til personer, som efter deres hjemkomst vil kunne formidle resultaterne af studieopholdet til bredere kredse i det danske samfund.

§ 7. Bestyrelsen offentliggør hvert år en beretning om centrets aktiviteter, regnskab og den planlagte virksomhed.

§ 8. Centret oprettes i tilknytning til Københavns Universitet på vilkår, som fastlægges efter forhandling med universitetet.

Vedtægtændringer

§ 9. Forslag til ændringer i denne vedtægt fremsættes af bestyrelsen og godkendes af rådet. Rådets godkendelse kræver, at $\frac{2}{3}$ af de stemmeberettigede medlemmer stemmer for forslaget. Opnås der ikke et sådant flertal, kan bestyrelsen genfremsætte forslaget på et følgende rådsmøde, hvor det da kan vedtages med et flertal på $\frac{2}{3}$ af de fremmødte stemmeberettigede medlemmer.

Bilag 2**Overslag over årlige forventede driftsudgifter for et dansk menneskerettighedscenter**

	Kr.
<i>Lønomkostninger</i>	
3 videnskabelige medarbejdere	750.000
1 bibliotekar	180.000
1 informationsmedarbejder	225.000
Sekretærbistand (1½ fuldtidsansat)	275.000
Studentermedhjælp	150.000
Gæsteforskere	400.000
Rejsestipendier	<u>150.000</u>
1. Samlede lønudgifter	<u>2.130.000</u>
 Den anførte forskningsmæssige normering må anses som det minimale grundlag for skabelse af et frugtbart miljø.	
<i>Driftsomkostninger</i>	
Skriftrække, publikationer	150.000
Årsberetning	30.000
Bibliotek (bøger, tidsskrifter m.v.)	100.000
Dokumentation (service på edb, udskrifter m.v.)	50.000
Papir, kontorartikler	50.000
Rejse- og mødeudgifter	200.000
Kontorholdsudgifter i øvrigt (telefon, porto etc.)	70.000
Lokaleleje	<u>220.000</u>
2. Samlede driftsudgifter ekskl. lønomkostninger	<u>870.000</u>
 <i>Samlede årlige udgifter</i>	
3. Samlede årlige udgifter (1 + 2)	<u>3.000.000</u>

Bilag 3**Overslag over forventede etableringsudgifter for et dansk menneskerettighedscenter**

	Kr.
<i>Anskaffelser</i>	
Edb-udstyr (1 stk. CPU, 1 printer, 6 terminaler, programmer)	450.000
Kontorfaciliteter (møbler, reoler, indretning i øvrigt)	225.000
Kontormaskiner (kopimaskine, telefonoprettelse m.v.)	70.000
Oprettelse af bibliotek (indkøb af bogbestand m.v.)	<u>250.000</u>
I alt	<u>995.000</u>